

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
Apulaisoikeusasiamies
00102 Eduskunta
HELSINKI

EDUSKUNNAN OIKEUSASIAMIEHEN
KANSLIA 468/4/10
Dnro 26.5.10
Saapui _____
postissa jätti itse telex

AKM/RM

Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen selvitys- ja lausuntopyyntö 11.2.2010 Dnro 468/4/10

PÄÄESIKUNNAN LAUSUNTO KOSKIEN YLÄ-VIEKSIIN KYLÄYHDISTYS RY:N JA MAAVOIMIEN ESIKUNNAN VÄLISTÄ KIRJEENVAIHTOA

1 KANTELU

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry on toimittanut 5.2.2010 kantelun eduskunnan oikeusasiamiehelle, jossa yhdistys on arvostellut Maavoimien Esikunnan menettelyä, koska Maavoimien Esikunta ei ole vastannut asianmukaisesti yhdistyksen kysymyksiin ja selvityspyyntöihin. Kantelun mukaan yhdistykselle ei ole myöskään annettu sähköpostitse 15.12.2009 pyydettyjä tietoja. Maavoimien Esikunta on Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry:n mukaan vaikeuttanut menettelyllään yhdistyksen osallistumista maakuntakaavan valmisteluun ja selvityksen esittämistä hallinto-oikeudessa vireillä olevaan valitusasiaan.

2 SELVITYSPYYNTÖ

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on perustuslain 111 §:n nojalla pyytänyt pääesikuntaa toimittamaan kantelun tutkimiseksi tarvittavan selvityksen ja antamaan asiasta oman lausuntonsa.

3 SELVITYS

Pääesikunnan lausunto on valmisteltu oikeudellisella osastolla. Maavoimien Esikunta on antanut lausunnon asian johdosta.

3.1 Maavoimien Esikunnan lausunto

3.1.1 Yhdistyksen 17.4.2009 ja 28.8.2009 sähköpostitse esittämiin kysymyksiin vastaaminen

Maavoimien Esikunta on todennut lausunnossaan yhdistyksen 17.4.2009 ja 28.8.2009 sähköpostitse esittämiin kysymyksiin vastaamisesta, että Maavoimien Esikunta on vastannut 8.5.2009 päivätyllä virallisella asiakirjalla MF16102 *Vuosangan tykkimelun suuntaavuus* yhdistyksen 17.4.2009 sähköpostitse esittämiin kuuteen kysymykseen sillä

tarkkuudella kuin niihin on ollut mahdollista käytettävissä olevien tietojen perusteella vastata.

Maavoimien Esikunta on kiinnittänyt erityisesti huomiota siihen, että vastauksessa on korostettu Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen ympäristömeluselvitystä päivitettävän ja siinä otettavan huomioon päästötietojen luotettavuus ja aseiden käyttö. Päivitys on vastauksen mukaan odotettavissa noin viiden vuoden kuluessa, mikäli alueellinen ympäristökeskus tai muu toimivaltainen viranomaisen ei muuta edellytä. Päivityksessä yhdistyksen esittämät huomiot tullaan tarkistamaan ja ottamaan huomioon. Edelleen vastauksessa on todettu tavoitteena olevan määrittää ampumatoiminnan melualue mahdollisimman luotettavasti. Melun määrittämisperusteita on myös todettu kehitettävän yhdessä ympäristöviranomaisten kanssa. Vastauksen liitteenä on ollut pdf-tiedostoina yhdistyksen pyytämä aineisto cd-levylle tallennettuna. Tämän yksilöidyimpiä vastauksia yhdistyksen kysymyksiin ei ole ollut mahdollista antaa.

Yhdistys on tämän jälkeen uudelleen vaatinut hieman muokattuna 28.8.2009 päivätyllä sähköpostiviestillä vastauksia 17.4.2009 esittämiinsä kysymyksiin. Maavoimien Esikunta on vastannut 16.10.2009 päivätyllä virallisella asiakirjalla MF33692 *Vastaus Ylä-Vieksin kyläyhdistykselle Vuosangan ampumamelusta* esitettyihin kysymyksiin. Vastauksessa on todettu muun muassa, että raskaiden aseiden melun las kentamallissa on käytetty parhaiten edustavia käytettävissä olevia emissioarvoja. Samalla on viitattu edelliseen vastaukseen ja todettu raskaiden aseiden emissioiden mittausmenetelmää kehitettävän nykyisestä. Emissioiden mittauksen tavoitteena on luotettavuuden jatkuva parantaminen.

Maavoimien Esikunta on edellä kerrotun perusteella katsonut vastanneensa Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry:n sähköpostiviesteihin hallintolain (6.6.2003/434) edellyttämällä tavalla ja toimittaneensa yhdistykselle viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (21.5.1999/621) edellyttämällä tavalla tiedot hallussaan olevista julkisista asiakirjoista.

3.1.2 Tiedot meluselvityksen melumallinnuksen lähtöarvoista ja niiden määrittämisestä

Maavoimien Esikunta on viitannut tältä osin edellä mainittuihin vastauksiin lausunnon kohdassa 2.1 (3.1.1) ja todennut toimittaneensa kyseessä olevan meluselvityksen yhdistykselle todeten melumallinnukseen liittyvät kehittämistarpeet. Meluselvityksestä ilmenee siinä käytetyt lähtöarvot ja niiden määrittämisen perusteet.

3.1.3 Tiedot maavoimien toimintasuunnitelmasta vuosille 2010 - 2014

Lausunnon mukaan yhdistys on toimittanut Maavoimien Esikuntaan 15.12.2009 päivätyn sähköpostiviestin, jossa yhdistys on pyytänyt saada sisältötiedon Maavoimien Esikunnan toimintasuunnitelmasta, jonka mukaan ampumamelun seurantamittauksia toteutettaisiin puolustusvoimien ampuma- ja harjoitusalueilla, mukaan lukien Vuosangan alueella suoritettavat mittaukset.

Vastaus yhdistyksen tietopyyntöön on toimitettu yhdistykselle 22.3.2010 Maavoimien Esikunnan virallisella asiakirjalla MG10115 *Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen melun seurantamittaus 2010*. Vastauksessa on todettu maavoimien toimintasuunnitelmassa vuosille 2010 - 2014 mainittavan seuraavaa: "Toteutetaan ampuma- ja harjoitusalueilla ympäristömelun seurantamittaukset 2010 - 2011; Pohjan kangas, Lohtaja, Vuosanka, Pahkajärvi, Hälvälä". Vastauksessa on samalla todettu, ettei mittauksen toteutusta ja tarkkaa ajankohtaa ole vielä päätetty. Maavoimien Esikunta on asiakirjassa MG10115 22.3.2010 luvannut ilmoittaa yhdistykselle, kun asia tarkentuu.

Meluasiantuntija Maavoimien Esikunnasta Asko Parri on suullisesti 17.5.2010 ilmoittanut kantelun perusteluissa sivulla 10 kohdassa 3.3.2 mainittuihin ympäristömelun seurantamittauksiin liittyen, että ympäristömelun seurantamittaukset on Vuosangassa tehty 27.- 28. 4. 2010. Raportti ei ole vielä valmistunut. Raportin pitäisi valmistua 30.6.2010 mennessä.

Maavoimien Esikunnasta 19.5.2010 saadun sähköpostiviestin mukaan Maavoimien Esikunnasta on lähetetty 13.4.2010 päivätty sähköpostiviesti kyläyhdistykselle koskien toimeksiantoa Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen melun seurantamittauksesta (asiakirja MG10800).

Pääesikunta kiinnittää huomiota siihen, että Maavoimien Esikunta on siten tässä asiassa toiminut kuten se on asiakirjassa MG10115 22.3.2010 luvannut.

Maavoimien Esikunta on todennut, että vastaus on tältä osin yhdistykselle epähuomiossa hivenen myöhästynyt, johtuen osin yhdistyksen toimittamista lukuisista muista kyselyistä, mutta siihen on vastattu (liite 1) välittömästi, kun on todettu, ettei vastausta ole tähän kyselyyn aiemmin toimitettu.

3.1.4 Yhdistyksen toiminnan osallistumisen vaikeuttaminen Kainuun 1. vaihemaakuntakaavan (vaihekaava) valmisteluun ja selvitysten esittämiseen Vaasan hallinto-oikeudessa vireillä olevaan valitusasiaan diaarinumero 00891/08/5132

Maavoimien Esikunnan mukaan kaiken edellä kerrotun perusteella kantelussa esitetty väite, jonka mukaan Maavoimien Esikunta olisi vaikeuttanut yhdistyksen toimintaa otsikossa mainituissa asioissa, on täysin perusteeton. Maavoimien Esikunta on vastannut yhdistyksen esittämiin kysymyksiin ja tietopyyntöihin parhaan kykynsä mukaisesti nojautuen kulloinkin käytössä oleviin tietoihin. Mitään uusia erillisiä tutkimuksia tai selvityksiä yhdistyksen kulloinkin vaatimien tietojen selvittämiseksi Maavoimien Esikunnalla ei ole ollut mahdollista suorittaa tai teettää, vaan ne on tehty kulloinkin voimassa olevien suunnitelmien mukaisesti noudattaen ympäristöhallinnon ja puolustusvoimien ohjeita.

Maavoimien Esikunnasta saadun tiedon mukaan Vaasan hallinto-oikeus on ratkaissut siellä vireillä olleen asian 00891/08/5132 päätöksellä nro 10/0168/3 29.3.2010 ja kyläyhdistys on korkeimman hallinto-

oikeuden kirjaamosta saadun tiedon perusteella valittanut asiasta korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

3.1.5 Vuosangan ampuma- ja harjoitusalue ja sen kehittäminen

Maavoimien Esikunta on todennut Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen olevan maavoimille ja erityisesti Kainuun Prikaatille yksi keskeisimmistä ampuma- ja harjoitusalueista. Pohjois-Suomen Sotilasläänin Esikunta vastaa alueen kehittämisestä sille asetetun tavoitetilan mukaisesti. Vuosangan alueen kehittämisen tavoitteena on luoda alue, jossa Kainuun Prikaati pystyy toteuttamaan sille annettujen joukkotuetannollisten velvoitteiden vaatimat ammunnat ja muut taisteluvälinein suoritettavat harjoitukset.

Alueen toimintasuunnitelmassa otetaan huomioon ympäristölainsäädännön vaatimukset maaperän, pohjaveden ja vesistöjen suojelun osalta. Ampuma-alueen luontoarvot säilytetään Kelon alue-ekologisen suunnitelman mukaisesti.

Puolustushallinto on teettänyt konsulteilla useita ampumatoiminnan ympäristövaikutuksiin liittyviä julkisia selvityksiä. Meluselvitysten ohella on tutkittu esimerkiksi raskaiden aseiden ja räjäytysten aiheuttamaa tärinää sekä räjähteistä ja ampumaravikkeista mahdollisesti aiheutuvaa maaperän pilaantumisriskiä. Myös ampumaradoista mahdollisesti aiheutuvaa maaperän ja pohjaveden pilaantumisen riskiä on tutkittu useissa eri kohteissa. Vuosangan alueen meluselvitysten tulokset otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon esimerkiksi raskaiden aseiden tuliasema-alueita määritettäessä.

Maavoimien Esikunta on lausunnossaan katsonut, että Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry:n kantelussa Maavoimien Esikunnan toiminnasta esittämä arvostelu on kokonaisuudessaan perusteetonta. Maavoimien Esikunta on vastannut yhdistyksen esittämiin tiedusteluihin ja tietopyyntöihin lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

4 OIKEUSOHJEET

Hallintolaki (434/2003) 2 luku. Hyvän hallinnon perusteet: 6 §, 8 §. 5 luku. Asian käsittelyä koskevat yleiset vaatimukset: 23 §

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) 2 § 1 mom., 3 § 1 mom.

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) 3 luku. Oikeus saada tieto asiakirjasta: 9 § 1 mom.

5 PÄÄESIKUNNAN LAUSUNTO

Pääesikunta viittaa Maavoimien Esikunnan antamaan lausuntoon ja toteaa, että hallintolain (434/2003) 2 luvun 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoit-

teltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia. 8 §:n mukaan viranomaisen on annettava toimivaltansa rajoissa asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. 5 luvun 23 §:n mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 2 §:n 1 momentin mukaan tätä lakia sovelletaan hallintoasian, tuomioistuinasian, syyteasian ja ulosottoasian sähköiseen vireillepanoon, käsittelyyn ja päätöksen tiedoksiantoon, jollei muussa laissa toisin säädetä. Lakia sovelletaan myös muussa viranomaistoiminnassa. Lain 3 §:n 1 momentin mukaan viranomaisasiointiin sovelletaan muutoin, mitä asian vireillepanosta, päätöksen tiedoksiannosta, viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja asian käsittelystä säädetään.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 9 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada tieto viranomaisen asiakirjasta, joka on julkinen.

Pääesikunta toteaa Maavoimien Esikunnan lausunnosta käyvän ilmi, että Maavoimien Esikunta on vastannut Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry:n sähköpostiviesteihin hallintolain ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain edellyttämällä tavalla ja toimittaneensa yhdistykselle viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain edellyttämällä tavalla tiedot hallussaan olevista julkisista asiakirjoista.

Pääesikunta kiinnittää huomiota siihen, että tiedusteluun vastaaminen on erotettava asian ratkaisemiseen liittyvästä hallintopäätöksen tekemisestä. Tämä vaikuttaa siihen, missä laajuudessa hallintolaki tulee sovellettavaksi.

Pääesikunta kiinnittää lisäksi huomiota vielä siihen, että liitteet on toimitettu cd-levyllä pyytäjälle aiheutuvien kopiointikustannusten välttämiseksi.

Saadun selvityksen perusteella maavoimista on toimitettu saatavilla oleva tieto. Pääesikunnan näkemyksen mukaan hallintolaista ei ole johdettavissa tässä tapauksessa velvoitetta laajempien lisäselvitysten tekemiseen tai ulkopuolisten tekemistä tutkimuksista erillisten johtopäätösten tekemiseen kyläyhdistyksen tiedusteluihin vastattaessa. Maavoimien vastauksissa MF 16102 8.5.2010 on todettu, että maavoimissa tiedostetaan raskaiden aseiden ympäristömeluun arviointiin liittyvät epävarmuustekijät. Tällä viittauksella epävarmuustekijöihin on pyritty vastaamaan mm. kantelun perusteluiden kohtaa 3.1.5. koskien suuntaavuuseroja. Maavoimat on kuitenkin samassa asiakirjassa todennut pyrkivänsä kehittämään arviointi- ja mittaustoimintaansa.

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry. on tuonut näkemyksiään puolustusvoimien toiminnasta Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueella esille eri viranomaisissa kaavoitukseen ja ympäristölupiin liittyen. Ulkopuoliset viranomaiset ovat siten arvioineet puolustusvoimien toiminnan vaikutuksia. Pääesikunnan käsityksen mukaan kyläyhdistyksen tai sen jäsenten oikeusturvaa ei ole vaarannettu väitetyllä tavalla.

Edellä mainituilla perusteilla pääesikunta katsoo, ettei kantelussa tarkoitettussa asiassa ole menetelty lainvastaisesti tai virheellisesti lukuun ottamatta yhden vastauksen viivästymistä. Vastaus on kuitenkin annettu heti kun viivästys huomattiin. Pääesikunnan käsityksen mukaan Maavoimien Esikunta on vastannut yhdistyksen esittämiin tiedusteluihin ja tietopyyntöihin lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Pääesikunnan päällikkö
Kenraaliluutnantti

Markku Koli

Puolustusvoimien asessori
Varatuomari

Hanna Nordström

LIITTEET

Maavoimien Esikunnan lausunto 30.3.2010 MG11255
Vuosangan ampuma- ja harjoitusalueen melun seurantamittaus 2010
22.3.2010 MG10115
Tulosteet 28.5.2009 lähetetyn vastauksen MF 16102 liitteenä olleen
cd-levykkeen sisällöstä
Vaasan hallinto-oikeuden päätös 29.3.2010 nro 10/0168/3

JAKELU

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
Apulaisoikeusasiamies
00102 Eduskunta
Helsinki

TIEDOKSI

MAAVE